

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Директори Институти фалсафа,
сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи
А.Баҳоваддинови Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои
фалсафа, профессор Маҳмадизода Н.Д.

«___» _____ соли 2025

18 март 2025

ХУЛОСАИ

**шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи
А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон**

Диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзуи «Танзими ҳуқуқии маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ дар шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иҷро шудааст.

Дар ҷараёни омода намудани диссертатсия Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод унвонҷӯи шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба шумор мерафт.

Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод соли 2009 ба шуъбаи рӯзонаи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дохил гардида, онро соли 2014 бо ихтисоси муносибатҳои байналхалқӣ (ҳуқуқ) хатм кардааст.

Номбурда бо фармоиши Директори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон №284 аз 30 ноябри соли 2015 ба ҳайси унвонҷӯ ба тариқи буҷавӣ қабул карда шуда, бо фармон №215 аз 04 декабри соли 2020 Институти номбурдаро хатм намудааст.

Мавзуи диссертатсия дар ҷаласаи Шурои олимони Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон №1 аз 30 январи соли 2015 тасдиқ шудааст.

Роҳбари илмӣ – Раҳимзода М.З., узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор, Арбоби илм ва техникаи Тоҷикистон мебошад. Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ 16 сентябри соли 2024, №1226 аз ҷониби Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон дода шудааст.

Диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар чаласаи шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз 18 март соли 2025 №3 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудӣҳо ба зинаи навбатии ҷимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқии маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» чунин хулоса қабул карда шуд:

1. Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқии маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи гражданин, ҳуқуқи соҳибдорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ дар шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон омода шудааст.

2. Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар доираи мавзӯи қору илмӣ-таҳқиқотии шуъбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон омода шудааст. Давраи таҳқиқот солҳои 2021–2024-ро дар бар мегирад.

3. Мутобиқати теъдод ва мазмун интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 12 мақолаи илмӣ нашр карда шудаанд, ки 7 адади он дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаанд. Мақолаҳои нашргардида, фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикос ёфтаанд. Теъдоди маводи ҷопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он аст, ки хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар қору пешниҳодшуда метавонанд ҳамчун тавсияҳо барои тақмили қонунгузориҳои амалкунандаи зиддинҳисорӣ ва амалияи татбиқи он, дар раванди таълим, инчунин ҳангоми таҳия ва таълими курси махсуси «Ҳуқуқи рақобатӣ»

истифода шаванд. Илова бар ин, нуктаҳои баррасишуда ва хулосаҳои дар асоси онҳо пешниҳодшуда метавонанд аз ҷониби нафароне, ки дар соҳаи ҳуқуқи маданӣ, соҳибкорӣ ва назарияи идоракунии давлатӣ таҳқиқот мебаранд, мавриди истифода қарор гиранд.

4. Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ. Рисолаи номзодии Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқи маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» мубрам ба ҳисоб рафта, барои илми ҳуқуқи маданӣ ва соҳибкории Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти муҳими назариявӣ ва амалӣ дорад.

Навгони илмӣ таҳқиқи мазкур, пеш аз ҳама, ба зарурати воқеии анҷом додани таҳқиқоти диссертатсионӣ аз эҳтиёҷ ба таҳлили дақиқ ва ҳамаҷонибаи ҷанбаҳои гуногуни муқобилият бо амалияҳои инҳисорӣ дар бозорҳои мол, қору ва хизматрасонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сарчашма мегирад, ки бо таваҷҷуҳ ба омӯзиши механизмҳои ҳуқуқӣ ва татбиқи амалии онҳо нигаронида шудааст, то камбудҳои ошқор ва роҳҳои тақмили низоме, ки ба эҷоди муҳити рақобати бовиҷдонона ва ҳифзи манфиатҳои истеъмолкунандагон мусоидат мекунад, пешниҳод гарданд. Бар асоси баррасии дақиқ ва муқоисаи нуқтаи назарҳои гуногуни олимони, инчунин санадҳои меъёрӣ ва маълумоти амалӣ, пешниҳодҳо оид ба тақмили муқаррароти қонунгузориҳои маданӣ ва соҳибкории Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия карда мешаванд. Масалан:

1. Асоснок карда мешавад, ки инҳисор фаъолияти субъектҳои хоҷагист, ки дар бозори муайяни мол ё хизматрасонӣ мавқеи ҳуқумфармой дошта, ба ворид шудани дигар субъектҳо ба бозор монеъ мешавад. Фаъолияти инҳисорӣ метавонад дар шаклҳои суиистифода аз мавқеи ҳуқумфармой, бастанӣ созишномаҳо ва амалҳои мувофиқашуда, ки рақобатро маҳдуд мекунанд, зоҳир гардад. Дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон шакли суиистифода аз мавқеи ҳуқумфармой мавҷуд нест. Мавқеи ҳуқумфармой дар бозор ба ҳолате дахл дорад, ки як субъекти хоҷагидор дар бозори маҳсулоти мушаххас мавқеи бартарӣ дошта, ба иштирокчиёни нави хоҷагидор имкони вуруд ба ин бозорро маҳдуд мекунад ё қомилан пешгирӣ менамояд. Муҳаққиқ чунин мешуморад, ки ин ҳолигӣ бояд бо роҳи ворид кардани таърифи дақиқи мавқеи ҳуқумфармой дар Қонуни ҚТ «Дар бораи ҳимояи рақобат» баргараф карда шавад, ки ин имкон медиҳад заминаи ҳуқуқӣ мустаҳкам, шаффофияти танзим баланд ва муқобилаи босамар бо амалияҳои инҳисорӣ таъмин гардида, бо ин роҳ манфиатҳои истеъмолкунандагон ҳифз ва ба рушди муҳити одилонаи бозорӣ мусоидат карда шавад.

2. Таъкид мегардад, ки гурӯҳи шахсон як субъекти ягонаи хоҷагири ташкил медиҳанд, ки аз маҷмуи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие иборат аст, ки бо робитаҳои молумулкӣ, ташкилӣ ё ҳешовандӣ пайвастанд. Чунин вазъият заминаи ҳуқуқии фаъолиятро фароҳам оварда, робитаҳои мутақобила байни иштирокчиёро муқаррар мекунад ва имкон медиҳад, ки амалҳои баъзе аз ин шахсон нисбат ба дигарон пешакӣ муайян ё замина барои чунин муайянсозӣ таъмин гардад.

3. Таҳаввули заминаи меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба ҳифзи муҳити рақобатпазир ва пешгирӣ аз амалияҳои инҳисорӣ нигаронида шудааст, ба якчанд марҳилаи муҳими таърихӣ тақсим карда мешавад, ки ҳар яке саҳми назаррас дар ташаккули низоми муосири танзим дорад:

а. Марҳилаи ибтидоии ташаккул ва рушди меъёрҳои ҳуқуқие, ки рақобат ва муқобила бо тамоюлҳои инҳисориро танзим мекунанд, аз соли 1991 то соли 1994-ро дар бар мегирад. Дар ин давра, қабули Қонуни ҶТ «Дар бораи рақобат ва маҳдудкунии фаъолияти инҳисорӣ» аз соли 1993 заминаи асосиро барои сиёсати зиддинҳисорӣ гузошт ва қадами аввал ба сӯи эҷоди шароит барои рақобати одилонаи бозорӣ буд.

б. Марҳилаи дуюм, ки бо таҳияи ҷаҳорҷӯбаи асосии қонунгузории ҳифзи рақобат ва маҳдудкунии амалияҳои инҳисорӣ тавсиф мешавад, аз замони қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 1994 то соли 2007 идома ёфт. Дар ин давра, якчанд санадҳои муҳими меъёрӣ, аз ҷумла Қонуни ҶТ «Дар бораи инҳисороти табиӣ» аз 5 марти соли 2007, Қонуни ҶТ «Дар бораи рақобат ва маҳдудкунии фаъолияти инҳисорӣ» аз 9 ноябри соли 2000 ва Қонуни ҶТ «Дар бораи рақобат ва маҳдудкунии фаъолияти инҳисорӣ» аз 28 июли соли 2006 қабул шуданд, ки дар маҷмуъ заминаи ҳуқуқии бештар сохторбандшударо барои ҳифзи манфиатҳои истеъмолкунандагон ва соҳибкорон ташкил доданд.

в. Марҳилаи сеюм, ки аз қабули Қонуни ҶТ «Дар бораи ҳимояи рақобат» аз 18 майи соли 2017 оғоз шуда, то имрӯз идома дорад, талош барои муосирсозии танзими зиддинҳисорӣ, баланд бардоштани самаранокии татбиқи ҳуқуқ ва мутобиқсозии қонунгузорӣ ба воқеияти муосири иқтисодиро инъикос мекунад, ки ба эҷоди муҳити устувор ва одилонаи бозорӣ мусоидат намуда, рушди иқтисодӣ ва ҳифзи ҳуқуқи иштирокчиёни бозорро дастгирӣ мекунад.

Диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзуи «Танзими ҳуқуқии маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба ихтисоси интиҳобшуда пурра мутобиқат мекунад.

Мавзуи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои илмӣ

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ мутобиқат мекунад.

Диссертатсия аз муқаддима 3 боб, 8 зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт (маъхазҳо) ва феҳристи интишороти илмӣ доғалаби дараҷай илмӣ иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 12 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 7 то дар маҷаллаҳои илмӣ дар феҳристи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид буда, интишор гардидааст, ки ҳаҷми умумии онҳо 7,12 ҷузи чопиро ташкил медиҳад.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст.

**I. Мақолаҳои, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардан
Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба
таъ расидаанд:**

[1-М]. Пулодзода, Ш.П. Субъекты и объекты монополистической деятельности в предпринимательстве [Текст] / Ш.П. Пулодзода // Законодательство. – Душанбе, 2023. – № 2 (50). – С. 95-103, ISSN 2410-2930.

[2-М]. Пулодзода, Ш.П. Понятие и формы недобросовестной конкуренции по законодательству Республики Таджикистан [Текст] / Ш.П. Пулодзода // Вестник Таджикского национального университета Серия социально-экономических и общественных наук. – Душанбе, 2024. – № 2. – С. 241-252, ISSN 2413-5151.

[3-М]. Пулодзода, Ш.П. Суистифодаи субъекти хоҷагидор аз мавқеи ҳуқумфармой дар бозор [Матн] / Ш.П. Пулодзода // Давлатшиносӣ ва ҳуқуқи инсон. – Душанбе, 2024. – № 3 (35). – С. 108-125, ISSN 2414-9217.

[4-М]. Раҳимзода, М.З., Пулодзода Ш.П. Недобросовестная конкуренция: особенности правового регулирования [Текст] / М.З. Раҳимзода, Ш.П. Пулодзода // Государствоведение и права человека. – Душанбе, 2023. – № 4 (32). – С. 118-129, ISSN 2414-9217.

[5-М]. Раҳимзода, М.З., Пулодзода Ш.П., Доир ба баъзе масъалаҳои танзими ҳуқуқи маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозорҳои мол [Матн] / М.З. Раҳимзода, Ш.П. Пулодзода // Маҷаллаи Академии ҳуқуқ. – Душанбе, 2024. – № 3 (51). – С. 105-110, ISSN 2305-0535.

[6-М]. Раҳимзода, М.З., Пулодзода Ш.П., Маҷбуран тақсим ва ҷудо намудани ташкилоти тиҷоратӣ [Матн] / М.З. Раҳимзода, Ш.П. Пулодзода // Маҷаллаи Идоракунии давлатӣ. – Душанбе, 2024. №3 (68). -С. 315-321, ISSN 2664-0651.

[7-М]. Пулодзода, Ш.П. Оид ба баъзе масъалаҳои танзими ҳуқуқи фаъолияти шахсони бонуфуз тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.П. Пулодзода // Маҷаллаи академии ҳуқуқ. – Душанбе, 2024. – № 4 (52). – С. 190-195, ISSN 2305-0535.

II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷмуаҳо ва дигар

нашрияҳои илмӣ-амалӣ чоп шудаанд:

[8-М]. Пулодзода, Ш.П. Законодательство Республики Таджикистан о конкуренции и ограничении монополистической деятельности [Текст] / Ш.П. Пулодзода // Материалы международного научно-практического журнала ENGLLESS LIGHT in SCIENCE, посвященного 25 июля 2023 г. – Алматы, Казахстан, – С. 38-47.

[9-М]. Пулодзода, Ш.П. Монополистическая деятельность как форма ограничения конкуренции [Текст] / Ш.П. Пулодзода // Сборник статей республиканской научно-практической конференции на тему «Проблемы земельного законодательства в современную эпоху» (13 октября 2023 года). – Душанбе, 2023. – С. 239-251.

[10-М]. Пулодзода, Ш.П. Мафҳум ва моҳияти фаъолияти инҳисорӣ тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.П. Пулодзода // Конфронси байналмилалӣ илмӣ-амалӣ «Тоҷикон дар оинаи таърих», бахшида ба 115-солагии Академики АИ ИҶШС Б. Ғафуров. – 27.10.2023. Қисми 1. Ҳуқуқ, Иқтисодиёт – С. 153-158.

[11-М]. Пулодзода, Ш.П. Рушд ва дастгирии рақобат яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати муосири иқтисодии Чумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ш.П. Пулодзода // Маводи конференсияи байналмиллалӣ илмию назариявӣ дар Мавзуи “Масъалаҳои назариявӣ ташаккули фарҳанги ҳуқуқи инсон дар Чумҳурии Тоҷикистон” бахшида ба таҷлили рӯзи ҳуқуқи инсон 5-уми декабри соли 2023. – Душанбе -2023.– С. 727-732.

[12-М]. Пулодзода, Ш.П. Принудительное разделение и выделение коммерческих организаций [Текст] / Ш.П. Пулодзода // Материалы республиканской научно-практической конференции на тему «Государственная независимость – основа укрепления правового государства», посвященной 33-й годовщине Государственной независимости Республики Таджикистан, 3 сентября 2024 года. – С. 481-491.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Пулодзода Шаҳнозобону Пулод дар мавзуи «Танзими ҳуқуқи маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 –

Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ кори тақиқи анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи Пӯлодзода Шаҳнозабону Пӯлод дар мавзуи «Танзими ҳуқуқи маҳдуд намудани фаъолияти инҳисорӣ дар бозори мол (қору хизматрасонӣ) тибқи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ бо дарназардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионӣ 6D.KOA-018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон тавсия дода шавад.

Хулоса дар ҷаласаи шӯбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон қабул карда шудааст.

Иштирок доштанд: ҳамагӣ 6 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» 6 нафар, «зид» – нест, «бетараф» – нест.

Суратҷаласа аз 18 марти соли 2025, №3.

Раиси ҷаласа:

мудири шӯбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Абдуҷалилов А.А.

Котиби ҷаласа:

лаборанти калони шӯбаи ҳуқуқи хусусии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

Шарипова М.А.

Имзоҳои Абдуҷалилов А.А. ва Шарипова М.А.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯбаи кадрҳои Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ

Абдурахмонзода Б.А.

Суроға: 734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33

Телефон: 8 (992) 37221-49-33

Почтаи электронӣ: info@philosophy.tj Сомона: www.philosophy.tj

18.03.2025